

Степанов Тихон Федорович народився у сім'ї чиновника у м.Воронежі у 1795 році, виховувався у семінарії. У 1814 році вступив до Харківського університету, курс якого закінчив зі званням кандидата з етико-політичного відділення. У 1823 році його призначено вчителем загальної історії та географії в Харківський пансіон шляхетних дівиць. Паралельно з цим викладав у деяких приватних пансіонах. У 1824 році отримав ступінь магістра політичної історії та статистики за наукову працю «Про політичну рівновагу».

Тихон Федорович Степанов працював у Харківському університеті з 1832 по 1845 рік. Саме у 1845 році він вийшов у відставку по хворобі та після невдалого лікування за кордоном помер у 1847 році.

З 1830 року працює в Петербурзі у державній комісії погашення боргів, тут він набуває великого досвіду використання бюджетних коштів, формування податкової частини бюджету.

В 1832 році призначається екстраординарним професором до Харківського університету на кафедру політичної економії.

У 1833-1834 рр. Т. Степанов обіймає посаду синдика в Харківському університеті. Він здійснював контроль за виконанням Статуту університету як студентами, так і професорсько-викладацьким складом. Нагадуємо, що в університеті діяв самостійний суд, подібний до суду «офіцерської честі» в армії, що розглядав внутрішні протиріччя університетського життя і користувався повною повагою серед його працівників. Синдик мав значний вплив, і тому на посаду призначався авторитетний та поважний професор. Саме таким був Т.Ф. Степанов.

В університеті Тихон Степанов вважався кращим політекономом, вдумливим знавцем цієї науки. Його «Записки о политической экономии» (Часть 1-я. - СПб., 1844, типогр. Ольхина; Часть 2-я. - Харьков, 1848, унив. типография) для студентів сорокових років XIX століття - єдиний в російській літературі оригінальний курс політичної економії. Написаний раніше підручник (1815 р.) відомого російського економіста, академіка Шторха, який він особисто читав великим князям Миколі та Михайлу, було видано французькою мовою, а російською було перекладено тільки у 1881 році. Тобто російському студенту просто ні по чому було вчитись.

Знайомство з творчістю Т.Ф. Степанова свідчить, що в своїх наукових поглядах він був послідовним прихильником учення А. Сміта, Д. Рікардо, Маль-туса, Сісмонді, а також був знайомий із сучасними йому економістами - Рау, Сей, Ганіль та іншими.

Т. Степанов завжди болісно сприймав поняття «соціальної справедливості».

Т.Ф. Степанов очолював спочатку кафедру дипломатики і політичної економії, потім кафедру міжнародного права (до 1846/47 року), працював проректором університету. Він був великим оптимістом і його виступи не залишали байдужими слухачів, незважаючи на роки реакції та застою у суспільстві, в якому йому випало жити. В одному з першоджерел читаємо: «Здесь следует отметить только речь проф. Т.Ф. Степанова о значении политических наук (1833 г.), в которой он, рисуя будущее человечества, с верою и надеждою взирая на будущее России, высказывается против войны, стоит за просвещение и за расширение благосостояния». Розуміючи, що вибори ректора у ті часи були фікцією, а дійсне обрання ректора вирішувалось у канцелярії попечителя, Степанов дуже переживав за свій неправильний вибір щодо ректора Павловського. Хоч Степанов сам отримав пропозицію стати ректором від графа Головкина, однак вважав себе ще не- підготовленою людиною для цієї посади.

(зі статті автора проф., д.е.н. В.В. Глущенко)